Ta dokument je mišljen zgolj kot dokumentacijsko orodje in institucije za njegovo vsebino ne prevzemajo nobene odgovornosti

►**B**

DIREKTIVA SVETA 92/100/EGS

z dne 19. novembra 1992

o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine

(EGT L 346 , 27.11.1992, s. 61)

spremenjena z:

		Uradni list		
		št.	stran	datum
►**M1**	Direktiva Sveta 93/98/EGS z dne 29. oktobra 1993	L 290	9	24.11.1993
►**M2**	Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001	L 167	10	22.6.2001

▼B

DIREKTIVA SVETA 92/100/EGS

z dne 19. novembra 1992

o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine

SVET EVROPSKIH SKUPNOSTI JE

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti, zlasti členov 57(2), 66 in 100a Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ([1]),

v sodelovanju z Evropskim parlamentom ([2]),

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ([3]),

ker obstajajo razlike v pravnem varstvu po zakonodaji in praksi držav članic za avtorsko-pravno varovana dela in predmete varstva sorodnih pravic glede najema in posojanja; ker te razlike ovirajo trgovanje in izkrivljajo konkurenco, kar preprečuje uspešnost in pravilno delovanje notranjega trga;

ker se lahko te razlike v pravnem varstvu zlahka povečajo s sprejemanjem nove in drugačne zakonodaje držav članic ali z različnim razvojem nacionalne sodne prakse, ki to zakonodajo interpretira;

ker je takšne razlike torej treba odstraniti v skladu s ciljem uvedbe območja brez notranjih mej, kot je določeno v členu 8a Pogodbe, tako da se v skladu s členom 3(f) Pogodbe vzpostavi sistem, ki zagotavlja, da konkurenca na skupnem trgu ne bo izkrivljena;

ker imata najem in posojanje avtorsko-pravno varovanih del in predmetov varstva sorodnih pravic čedalje pomembnejšo vlogo še posebej za avtorje, izvajalce in proizvajalce fonogramov ter filmske producente; ker postaja piratstvo vse resnejša grožnja;

ker se lahko zato ustrezno varstvo avtorsko-pravno varovanih del in predmetov varstva sorodnih pravic s priznanjem pravice najema in posojanja, pa tudi varstvo predmeta varstva sorodnih pravic s priznanjem pravice snemanja, pravice reproduciranja, pravice distribuiranja, pravice radiodifuznega oddajanja in pravice priobčitve javnosti obravnavata kot bistvenega pomena za gospodarski in kulturni razvoj Skupnosti;

ker je treba avtorsko pravico in sorodne pravice prilagoditi gospodarskemu razvoju, na primer novim oblikam izkoriščanja;

ker je za ustvarjalno in umetniško delo avtorjev in izvajalcev nujno potreben primeren dohodek kot osnova za nadaljnje ustvarjalno in umetniško delo in ker so investicije, ki jih zahteva proizvajanje fonogramov in produciranje filmov, še posebej visoke in tvegane; ker je možnost zagotovitve tega dohodka in povračila investicij mogoče učinkovito zagotoviti le z ustreznim pravnim varstvom imetnikov pravic;

ker so te ustvarjalne, umetniške in podjetniške dejavnosti v veliki meri dejavnosti samozaposlenih oseb; ker je treba izvajanje teh dejavnosti olajšati tako, da se zagotovi usklajeno pravno varstvo znotraj Skupnosti;

ker je treba izvajanje teh dejavnosti, kolikor gre za storitve, prav tako omogočiti z vzpostavitvijo usklajenega pravnega okvira v Skupnosti;

ker je treba zakonodajo držav članic prilagoditi tako, da ta ne nasprotuje mednarodnim konvencijam, na katerih temeljijo mnogi zakoni držav članic o avtorski in sorodnih pravicah;

ker je pravni okvir Skupnosti o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih sorodnih pravicah lahko omejen na to, da zagotavlja, da države članice predvidijo pravice glede najema in posojanja za

([1]) UL C 53, 28.2.1991, str. 35in UL C 128, 20.5.1992, str. 8.
([2]) UL C 67, 16.3.1992, str. 92 in Sklep z dne 28. oktobra 1992 (še ni objavljen v Uradnem listu).
([3]) UL C 269, 14.10.1991, str. 54.

▼B

določene skupine imetnikov pravic, ter nadalje določi pravice snemanja, reproduciranja, distribuiranja, oddajanja in priobčitve javnosti za določene skupine imetnikov pravic na področju varstva sorodnih pravic;

ker je potrebno opredeliti pojem najema in posojanja za namen te direktive;

ker je zaradi jasnosti zaželeno, da se iz najema in posojanja v pomenu te direktive izločijo določene oblike dajanja na voljo na primer fonogramov ali filmov (kinematografskih ali avdiovizualnih del ali gibljivih slik, ne glede na to, ali jih spremlja zvok) v namen javnega izvajanja ali oddajanja, dajanja na voljo v namen razstavljanja ali dajanja na voljo na vpogled na kraju samem; ker posojanje v pomenu te direktive ne vključuje vzajemnega dajanja na voljo med ustanovami, ki so dostopne javnosti;

ker v primeru posojanja s strani javno dostopne ustanove, zaradi katerega pride do plačila zneska, ki ne presega nujnega pokritja stroškov delovanja ustanove, ni neposredne ali posredne gospodarske ali komercialne koristi v pomenu te direktive;

ker je treba vzpostaviti pravno ureditev, ki zagotavlja, da avtorji in izvajalci dobijo neodpovedljivo pravično nadomestilo in da morajo obdržati možnost, da uveljavljanje te pravice zaupajo kolektivnim organizacijam, ki jih zastopajo;

ker se pravično nadomestilo lahko plača na osnovi enega ali več izplačil ob kateremkoli času ob ali po sklenitvi pogodbe;

ker je treba pri pravičnem nadomestilu upoštevati pomembnost prispevka zadevnih avtorjev in izvajalcev pri fonogramu ali filmu;

ker je treba prav tako nujno varovati vsaj pravice avtorjev glede javnega posojanja tako, da se uvede posebna pravna ureditev; ker pa morajo vsi ukrepi, ki temeljijo na členu 5 te direktive, ustrezati pravu Skupnosti, še zlasti členu 7 Pogodbe;

ker določbe Poglavja II ne preprečujejo državam članicam razširitve domneve iz člena 2(5) na izključne pravice, zajete v istem poglavju; ker poleg tega določbe Poglavja II državam članicam ne preprečujejo, da predvidijo ovrgljivo domnevo dovoljenja za izkoriščanje v zvezi z izključnimi pravicami izvajalcev iz teh členov, dokler taka domneva ustreza Mednarodni konvenciji za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in RTV organizacij (v nadaljnjem besedilu: Rimski konvenciji);

ker lahko države članice predvidijo bolj daljnosežno varstvo imetnikov pravic, sorodnih avtorski, kot ga zahteva člen 8 te direktive;

ker se usklajene pravice dajanja v najem in pravice posojanja in usklajenega varstva na področju sorodnih pravic ne smejo izvajati na način, ki pomeni prikrito omejitev trgovanja med državami članicami, ali na način, ki nasprotuje načelu kronologije uporabe v medijih, kot je priznano v sodbi Société Cinéthèque proti FNCF ([1]),

([1]) Primera 60/84 in 61/84, PSES 1985, str. 2605.

▼B

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

PRAVICA DAJANJA V NAJEM IN PRAVICA POSOJANJA

Člen 1

Predmet usklajevanja

1. V skladu z določbami iz tega poglavja države članice v skladu s členom 5 predvidijo pravico do dovoljenja ali prepovedi dajanja v najem in posojanja izvirnikov in primerkov avtorsko-pravno varovanih del in predmetov sorodnih pravic, kot je določeno v členu 2(1).

2. V namene te direktive „najem“ pomeni dajanje na voljo za uporabo za omejeno časovno obdobje zaradi neposredne ali posredne gospodarske ali komercialne koristi.

3. V namene te direktive „posojanje“ pomeni dajanje na voljo za uporabo za omejeno časovno obdobje brez neposredne ali posredne gospodarske ali komercialne koristi, kadar se izvaja preko ustanov, dostopnih javnosti.

4. Pravice iz odstavka 1 se ne izčrpajo z odsvojitvijo ali drugim dejanjem distribuiranja izvirnikov in primerkov avtorsko-pravno varovanih del in predmetov sorodnih pravic po členu 2 (1).

Člen 2

Imetniki pravic in predmet pravice dajanja v najem in pravice posojanja

1. Izključna pravica, da dovoli ali prepove dajanje v najem in posojanje, pripada:

— avtorju za izvirnik in primerke njegovega dela,

— izvajalcu za posnetke njegove izvedbe,

— proizvajalcu fonogramov za njegove fonograme in

— producentu prvega posnetka filma za izvirnik in kopije njegovega filma. V namene te direktive izraz „film“ pomeni kinematografsko ali avdiovizualno delo ali gibljive slike, ne glede na to, ali jih spremlja zvok.

2. Za namene te direktive velja glavni režiser kinematografskega ali avdiovizualnega dela za njegovega avtorja ali enega od avtorjev. Države članice lahko predvidijo, da za soavtorje veljajo tudi drugi.

3. Ta direktiva ne zadeva pravice dajanja v najem in pravice posojanja v zvezi s stavbami in deli uporabne umetnosti.

4. Pravice iz odstavka 1 se lahko prenesejo, dodelijo ali so predmet pogodbenih licenc.

5. Kadar izvajalci s producentom filma sklenejo individualno ali kolektivno pogodbo v zvezi s produkcijo filma, se brez vpliva na odstavek 7 domneva, da je izvajalec, zajet v tej pogodbi, prenesel svojo pravico dajanja v najem, s pridržkom iz člena 4.

6. Države članice lahko glede avtorjev predvidijo podobno domnevo kot v odstavku 5.

7. Države članice lahko predvidijo, da podpis pogodbe, sklenjene med izvajalcem in producentom filma v zvezi s produkcijo filma, učinkuje kot dovoljenje najema ob pogoju, da takšna pogodba predvideva pravično nadomestilo v pomenu člena 4. Države članice lahko predvidijo tudi to, da se ta odstavek smiselno uporablja za pravice iz Poglavja II.

▼B

Člen 3

Najem računalniških programov

Ta direktiva ne vpliva na člen 4(c) Direktive Sveta št. 91/250/EGS z dne 14. maja 1991 o pravnem varstvu računalniških programov ([1]).

Člen 4

Neodpovedljiva pravica do pravičnega nadomestila

1. Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

2. Pravici do pridobitve pravičnega nadomestila za najem se avtorji ali izvajalci ne morejo odpovedati.

3. Uveljavljanje pravice do pridobitve pravičnega nadomestila se lahko zaupa kolektivnim organizacijam, ki zastopajo avtorje ali izvajalce.

4. Države članice lahko določijo, ali in v kakšnem obsegu je uveljavljanje pravice do pridobitve pravičnega nadomestila po kolektivnih organizacijah obvezno, pa tudi vprašanje, za koga se lahko takšno plačilo zahteva ali pobira.

Člen 5

Odstopanje od izključne pravice do javnega posojanja

1. Države članice lahko odstopajo od izključne pravice iz člena 1 glede javnega posojanja pod pogojem, da dobijo nadomestilo za takšno posojanje vsaj avtorji. Države članice prosto določajo takšno nadomestilo, pri čemer upoštevajo svoje kulturno-politične cilje.

2. Kadar države članice ne uporabijo izključne pravice posojanja iz člena 1 v zvezi s fonogrami, filmi in računalniškimi programi, uvedejo nadomestilo vsaj za avtorje.

3. Države članice lahko pri izplačevanju nadomestila iz odstavka 1 in 2 izvzamejo določene kategorije ustanov.

4. Komisija v sodelovanju z državami članicami do 1. julija 1997 sestavi poročilo o javnem posojanju v Skupnosti. To poročilo posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu.

POGLAVJE II

AVTORSKI SORODNE PRAVICE

Člen 6

Pravica do snemanja

1. Države članice za izvajalce predvidijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo snemanje svojih izvedb.

2. Države članice za RTV organizacije predvidijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo snemanje svojih oddaj, če se te prenašajo po žici ali po zraku, vključno preko kabla ali satelita.

3. Kabelski distributer nima pravice iz odstavka 2, če zgolj opravi kabelsko retransmisijo oddaj RTV organizacij.

▼M2

([1]) UL L 122, 17.5.1991, str. 42.

▼B

Člen 8

Oddajanje in priobčitev javnosti

1. Države članice za izvajalce predvidijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo brezžično oddajanje in priobčitev javnosti svojih izvedb, razen kadar je že sama izvedba radiodifuzna ali pa je narejena po posnetku.

2. Države članice predvidijo pravico, s katero zagotovijo, da uporabnik plača enkratno pravično nadomestilo, če se fonogram, objavljen v komercialne namene, ali reprodukcija takšnega fonograma uporablja za brezžično oddajanje ali za kakršnokoli priobčitev javnosti, ter zagotovijo, da se to nadomestilo razdeli med zadevne izvajalce in proizvajalce fonogramov. Države članice lahko, če ni dogovora med izvajalci in proizvajalci fonogramov, določijo pogoje glede medsebojne delitve nadomestila.

3. Države članice za RTV organizacije predvidijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo retransmisijo svojih oddaj na brezžični način, pa tudi priobčitev svojih oddaj javnosti, če do te priobčitve pride na javno dostopnih krajih ob plačilu vstopnine.

Člen 9

Pravica distribuiranja

1. Države članice predvidijo za

— izvajalce za posnetke njihovih izvedb,

— proizvajalce fonogramov za njihove fonograme,

— producente prvega posnetka filmov za izvirnik in kopije njihovih filmov,

— RTV organizacije za posnetke njihovih oddaj, kot je določeno v členu 6(2),

izključno pravico do dajanja na voljo javnosti teh predmetov, vključno z njihovimi kopijami, s prodajo ali kako drugače, v nadaljnjem besedilu „pravico distribuiranja“.

2. Pravica distribuiranja v zvezi s predmetom iz odstavka 1 se v Skupnosti ne izčrpa, razen če prva prodaja tega predmeta v Skupnosti izvrši s strani imetnika pravic ali z njegovim privoljenjem.

3. Pravica distribuiranja ne vpliva na posamezne določbe Poglavja I, še posebej člena 1(4).

4. Pravica distribuiranja se lahko prenaša, dodeli ali je predmet pogodbenih licenc.

Člen 10

Omejitve pravic

1. Države članice lahko predvidijo omejitve pravic iz Poglavja II za:

(a) zasebno uporabo;

(b) uporabo kratkih odlomkov v zvezi s poročanjem o aktualnih dogodkih;

(c) efemerni posnetek RTV organizacije z lastnimi sredstvi in za lastne oddaje;

(d) uporabo izključno v namene pouka ali znanstvenega raziskovanja.

2. Ne glede na odstavek 1 lahko vsaka država članica predvidi enake vrste omejitev glede varstva izvajalcev, proizvajalcev fonogramov, RTV organizacij in producentov prvega posnetka filma, kot jih predvidi v zvezi z varstvom avtorske pravice pri književnih in umetniških delih. Vendar lahko predvidijo prisilne licence le do mere, v kateri se te ujemajo z Rimsko konvencijo.

▼M2

3. Omejitve se uporabijo samo v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z normalno uporabo predmeta in ne bi nerazumno prizadele legitimnih interesov imetnika pravic.

▼B

POGLAVJE III

TRAJANJE

▼M1

▼B

POGLAVJE IV

SKUPNE DOLOČBE

Člen 13

Časovna uporaba

1. Ta direktiva se uporablja za vsa avtorsko-pravno varovana dela, izvedbe, fonograme, oddaje in prve posnetke filmov iz te direktive, ki jih dne 1. julija 1994 še vedno varuje zakonodaja držav članic na področju avtorske in sorodnih pravic ali ki ustrezajo kriterijem varstva po določbah te direktive na tisti dan.

2. Ta direktiva ne vpliva na nobena dejanja izkoriščanja, izvedena pred 1. julijem 1994.

3. Države članice lahko predvidijo, da se za imetnike pravic domneva, da so dali dovoljenje za najem ali posojanje predmeta iz člena 2(1), za katerega se dokaže, da je bil dan na voljo tretjim strankam oziroma je bil pridobljen pred 1. julijem 1994. Vendar pa države članice lahko, še posebej, kadar je ta predmet digitalni posnetek, predvidijo, da imajo imetniki pravic pravico do pravičnega nadomestila za najem ali posojanje tega predmeta.

4. Državam članicam ni treba uporabiti določb člena 2(2) za kinematografska ali avdiovizualna dela, ki so nastala pred 1. julijem 1994.

5. Države članice lahko določijo datum, na katerega se začne uporabljati člen 2(2), pod pogojem, da ta datum ni poznejši od 1. julija 1997.

6. Ta direktiva brez vpliva na odstavek 3 in v skladu z odstavkom 8 in 9 ne vpliva na nobeno pogodbo, sklenjeno pred datumom svojega sprejetja.

7. Države članice lahko v skladu z odstavkom 8 in 9 predvidijo za primer, da so imetniki pravic, ki pridobijo nove pravice po nacionalnih določbah, sprejetih za izvajanje te direktive, pred 1. julijem 1994 privolili v izkoriščanje, domnevo, da so prenesli nove izključne pravice.

8. Države članice lahko določijo datum, od katerega obstaja neodpovedljiva pravica do pravičnega nadomestila iz člena 4, ob pogoju, da ta datum ni poznejši od 1. julija 1997.

9. Pri pogodbah, sklenjenih pred 1. julijem 1994, velja neodpovedljiva pravica do pravičnega nadomestila iz člena 4 le v primerih, ko avtorji, izvajalci ali njihovi zastopniki oddajo zahtevo za to do 1. januarja 1997. Če ni dogovora med imetniki pravic v zvezi z višino nadomestila, lahko države članice določijo višino pravičnega nadomestila.

Člen 14

Razmerje med avtorsko in sorodnimi pravicami

Varstvo avtorski sorodnih pravic po tej direktivi se ne dotika in nikakor ne vpliva na varstvo avtorske pravice.

▼B

Člen 15

Končne določbe

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise za uskladitev s to direktivo najpozneje do 1. julija 1994. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Ko države članice sprejmejo te ukrepe, se morajo sklicevati na to direktivo ali pa jih sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice predložijo Komisiji besedila temeljnih predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 16

Ta direktiva je naslovljena na države članice.